

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشگاه پیام نور_مرکز کرج
دانشکده فنی مهندسی_گروه
مهندسی عمران
گرایش مهندسی و مدیریت ساخت
درس: اصول و مقررات پیمان

بیان بخشنامه تعدیل به شماره 173073/101 مورخ

15/9/1382 و نکات آن

استاد راهنما: دکتر

آرمین منیر عباسی

ارائه دهندگان:

ندا خان بابایی

محبوبه افشاری

پاییز 1392

مقدمه

تعدیل در لغت به معنای برابر کردن، هم وزن نمودن و در عرف پروژه های عمرانی، متناسب نمودن قیمت های قرارداد در مدت اجرا، با استفاده از شاخص های تعدیل آحاد بها می باشد. شاخص های تعدیل بیشتر با استفاده از مبانی مواد و مصالح، دستمزد و ماشین آلات تعیین می شود. ابلاغ شاخص های دوره های سه ماهه توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری (سازمان برنامه و بودجه)، هر سه ماه یکبار می بایست منتشر و در اختیار دستگاه های اجرایی قرار گیرد. لازم به یاد آوری است که بخش اقتصادی بانک مرکزی ایران نیز براساس بررسی های مستمر، شاخص بهای عمده فروشی کالا و اقلام در ایران و شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی ماهیانه را تعیین و به صورت مجله در دسترس واحدهای علاقمند قرار می دهد. همچنین خاطر نشان می گردد که استفاده از این شاخص ها الزامی نیست، اما در مواردی که برای آنها شاخص وجود ندارد می توان از شاخص های بانک مرکزی برای تعدیل قیمت ها استفاده نمود

بسمه تعالی

بخشنامه به دستگاههای اجرایی، مشاوران و پیمانکاران

شماره: 101/173073

تاریخ: 1382/9/15

موضوع: دستورالعمل نحوه تعدیل آحادبهای پیمان ها

به استناد ماده 23 قانون برنامه و بودجه و آیین نامه اجرایی آن، تصویب نامه شماره 61500 مورخ 21/7/1363 هیات وزیران ودر چارچوب نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور (تصویب نامه شماره 24525/ت/14898ه مورخ 04/04/1375 هیات وزیران)، به پیوست دستورالعمل جدید روش تعدیل آحادبهای پیمانها، از نوع گروه اول (لازم الاجرا) که به تصویب شورایعالی فنی رسیده است، در 8 صفحه ابلاغ می گردد، تا برای کارهایی که پس از ابلاغ این بخشنامه مبادرت به اخذ پیشنهاد قیمت، به روش مناقصه یا ترک مناقصه، می شود ملاک عمل قرار گیرد. در صورتیکه دستگاههای اجرایی اسناد مناقصه ای را برای اخذ پیشنهاد قیمت در اختیار پیمانکاران قرار داده باشند، لازم است یک نسخه از این بخشنامه و دستور العمل پیوست آن را بعنوان دستورالعمل جایگزین دستورالعمل تعدیل قبلی برای آنها ارسال دارند تا پیمانکاران پیشنهاد قیمت خود را براین اساس ارائه نمایند.

با توجه به اینکه دستورالعمل پیوست ، شاخص مبنای دوره سه ماهه مربوط به محاسبه فهرستهای پایه حذف شده است بنابراین چنانچه در فاصله زمانی ابلاغ دو فهرست بهای پایه متوالی که معمولاً "حدود یکسال است ، تغییرات قابل ملاحظه ای در قیمتها ایجاد شود ، این سازمان ضرایب متناسبی را ابلاغ خواهد نمود تا با اعمال آن ، برآورد هزینه کارها به هنگام شوند.

محمد ستاری فر

معاون رییس جمهور و رییس سازمان

1. تعاریف

تعاریف زیر به واژه ها و اصطلاحاتی اختصاص دارد که در این دستورالعمل مورد استفاده قرار می گیرند.

1-1. دوره

هریک از سه ماهه های منتهی به خرداد ، شهریور ، آذر یا اسفند.

1-2. شاخص

عددی که متوسط تغییرات قیمت هر دوره را نسبت به دوره پایه نشان می دهد.

1-3. دوره پایه

دوره ای که تمامی شاخصهای مربوط به آن عدد صد (100) است.

1-4. فهرست بها

هریک از فهرستهای واحد بهای پایه در رشته های مختلف که از طرف سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ابلاغ می شود.

1-5. شاخص گروهی (فصلی)

عددی که متوسط تغییرات قیمت‌های واحد اقلام یک فصل از فهرست بهای واحد پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه نشان می دهد.

1-6. شاخص رشته ای

عددی که متوسط تغییرات قیمت‌های واحداقلام یک رشته از فهرست بهای واحد پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه نشان می دهد.

1-7. شاخص کلی

عددی که متوسط تغییرات قیمت‌های واحد ارقام تمامی فهرست‌های واحد پایه در هر دوره را ، نسبت به دوره پایه ، نشان می‌دهد

1-8. شاخص مبنای پیمان

1-8-1. در مناقصه

یک دوره سه ماهه قبل از دوره سه ماهه ای که در آخرین روز مهلت تعیین شده توسط کارفرما برای تسلیم پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است.

1-8-2. در ترک مناقصه

یک دوره سه ماهه قبل از دوره سه ماهه ای که پیشنهاد نهایی پیمانکار به صورت کتبی تسلیم کارفرما شده است.

1-9. شاخص دوره انجام کار

شاخص دوره انجام عملیات اجرایی ، مربوط به آن دوره.

10-1. کارکرد دوره

مبلغ کارهای انجام شده طی آن دوره ، شامل عملیات اجرایی ، مصالح پایکار و هزینه تجهیز یا برچیدن کارگاه.

11-1. ضریب تعدیل

ضریبی که از رابطه زیر بدست می آید:

شاخص دوره انجام کار

$$1-95/0 \text{ (—————)} = \text{ضریب تعدیل}$$

شاخص مبنای پیمان

12-1. کارهای جدید

کارهایی که پس از انعقاد پیمان ، در حین اجرای عملیات و در چارچوب موضوع پیمان به پیمانکار ابلاغ شود و برای آنها قیمت و مقدار در فهرست بهای منضم به پیمان پیش بینی نشده است.

13-1. تاخیر مجاز

آن بخش از تطویل مدت پیمان که ، خارج از قصور پیمانکار باشد

14-1. تاخیر غیرمجاز

آن بخش از تطویل مدت پیمان که ، ناشی از قصور پیمانکار باشد

1-15. مدت پیمان

مدت اولیه پیمان با احتساب تاخیرهای مجاز (تمدید مدت) ، خارج از قصور پیمانکار.

1-16. مبلغ کارکرد صورت وضعیت

تفاوت مبلغ صورت وضعیت مورد نظر با صورت وضعیت قبلی برای هر فصل از هریک از فهرستهای منضم به پیمان.

2. انتخاب نوع شاخص برای محاسبه تعدیل

2-1. پیمانهای که بر اساس قیمت‌های واحد پایه منعقد شده اند

2-1-1. مبلغ کارکرد

مبلغ کارکرد ، با شاخص گروهی (فصلی) فهرست بهای واحد پایه مربوط

تعدیل می شود

2-1-2. مبلغ تجهیز و برچیدن کارگاه

مبلغ تجهیز و برچیدن کارگاه ، با شاخص کلی تعدیل می شود.

2-1-3. مبلغ مصالح پایکار

هر فهرست پایه ، با شاخص گروهی فصلهای مربوط به مصالح مورد نظر تعدیل می شود.

تبصره 1 : مبالغ مصالح پایکار مربوط به سیمان ، شن و ماسه باشاخصهای گروهی فصل " بتن درجا " در فهرست مربوط تعدیل می شود

تبصره 2: در موارد خاص مانند قلت مبلغ برآورد و یا غیرقابل تفکیک بودن اقلام کار به فصول فهرست بها برای استفاده از شاخصهای گروهی ، بنا به تشخیص دستگاه اجرایی ، می توان بجای شاخص گروهی از شاخص یا شاخص های رشته ای مربوط استفاده کرد ، در این صورت باید مراتب با تعیین رشته و یا رشته های مربوط، در اسناد و مدارک مناقصه و پیمان درج شود. در غیر این صورت در تمام حالات برای محاسبه تعدیل از شاخصهای گروهی برای اقلام کار و کلی برای تجهیز و برچیدن کارگاه طبق ضوابط این دستور العمل استفاده خواهد شد.

2-1-4. اقلام ستاره دار

ردیفهای غیر پایه (اقلام ستاره دار)، که برای آنها قیمت پایه تهیه نشده است و هنگام تهیه برآورد قیمت آنها مطابق دستور العمل مربوط تعیین و تصویب می گردد، مشابه سایر ردیفهای فصل مربوط تعدیل می شوند.

2-1-5. کارهای جدیدی که از فهرست بهای واحدهای منضم به پیمان یا فهرست بهای واحد پایه ای که قیمت پیمان از آن انتخاب می شود ، با شاخص گروهی فصل مربوط تعدیل می گردد. شاخص مبنای تعدیل این نوع کارها ، همان شاخص مبنای پیمان خواهد بود.

2-1-5-2. قیمت کارهای جدید در پیمانهای منعقد بر اساس قیمت‌های واحد پایه ، که برای آنها قیمت در فهرست بهای منضم به پیمان ، یا فهرست بهای واحد پایه ای که قیمت پیمان از آن گرفته شده ، درج نشده است ، با شاخص گروهی فصل مربوط تعدیل می شود. شاخص مبنای تعدیل این نوع کارها ، شاخص دوره سه ماهه ای است که بر اساس قیمت‌های آن دوره ، قیمت کار جدید تعیین و تصویب شده است.

برای محاسبه تعدیل در این حالت ابتدا قیمت کار جدید به عدد حاصل از عبارت:

شاخص مبنای کار جدید

$$0.05 \{ + 0.95 (\text{—————}) \}$$

شاخص مبنای پیمان

تقسیم می گردد ، تا به قیمت‌های دوره سه ماهه مربوط به مبنای پیمان تبدیل شود، سپس مانند سایر ردیف‌های قیمت منضم به پیمان ، تعدیل می گردد

2-1-6. در کارهایی که بنا به عللی از قبیل شرایط ویژه ، طبیعت و نوع کار ، استفاده مستقیم از شاخصهای فهرستهای پایه و یا روش تعدیل این دستورالعمل مناسب نیست ، دستگاه اجرایی باید قبل از واگذاری کار ، روش مورد نظری برای تعدیل قیمت این نوع کارها را ، طی گزارش توجیهی به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (دبیرخانه شورای عالی فنی) پیشنهاد کند ، تا پس از تصویب شورای عالی فنی ، ملاک عمل قرار گیرد.

2-2. پیمانهایی که فهرست بهای واحد پایه برای آنها ابلاغ نشده است.

در این پیمانها ، تطبیق فهرست بهای مورد نظر با انواع فهرست های پایه و فصل های مربوط به آنها، هنگام تهیه فهرست مقادیر و برآورد کار و قبل از ارجاع کار، توسط دستگاه اجرایی انجام می شود . نرخ پیمان این نوع کارها مطابق روش این دستورالعمل مورد تعدیل قرار می گیرد. قیمت کارهای جدید در این پیمانها ، طبق مفاد بند (2-1-5-2) تعدیل می گردد.

3. تعدیل بخش ارزی

در پیمانهای که تمام یا بخشی از پرداختهای آنها ارزی است در صورت نیاز به تعدیل بخش ارزی ، باید مطابق بند (6-1-2) عمل گردد.

4. شاخص تعدیل کارکرد در دوره تاخیر

4-1. تاخیر مجاز

عملیات اجرا شده در مدت تاخیر مجاز ، با شاخصهای دوره مربوط به انجام کار ، تعدیل می شود.

4-2. تاخیر غیرمجاز

عملیات اجرا شده در مدت تاخیر غیرمجاز ، با متوسط شاخصهای دوره های مربوط به مدت پیمان (مدت درج شده در پیمان و مدت های تمدید شده) تعدیل می شود

4-3. شاخص علی الحساب برای دوران تاخیر

در پایان مدت اولیه و یا هر تمدید پیمان ، دستگاه اجرایی مکلف است بنا به تقاضای پیمانکار ، تاخیرها را رسیدگی و شاخص های تعدیل کارکرد دوره های بعد را ، با توجه به نوع تاخیرها مشخص نماید. تا انجام این رسیدگی ، تعدیل کارکردهای بعد از مدت اولیه یا هر تمدید پیمان ، حسب مورد با شاخص های دوره سه ماهه مربوط به پایان مدت اولیه یا هر تمدید پیمان ، محاسبه و به صورت علی الحساب پرداخت خواهد شد.

5. محاسبه تعدیل صورت وضعیت ها

5-1. برای محاسبه تعدیل هر صورت وضعیت ،ابتدا دوره های مربوط به کارکرد آن صورت وضعیت مشخص ، سپس با استفاده از شاخص گروهی مربوط و شاخص مبنای پیمان ، ضرایب تعدیل محاسبه می شود. مبلغ تعدیل هر فصل از حاصلضرب تعدیل در مبلغ کارکرد صورت وضعیت آن فصل ، مربوط به دوره (سه ماهه) مورد نظر بدست می آید. مبلغ تعدیل صورت وضعیت حاصل جمع جبری مبالغ تعدیل کارکرد فصل ها، مصالح پایکار مربوط به هر فصل و تجهیز (بابچیدن) کارگاه تا تاریخ صورت وضعیت مورد نظر خواهد بود.

تبصره : به منظور تعیین دوره های سه ماهه ، تاریخ واقعی انجام کارها در کارگاه ملاک عمل است و سایر زمانها مانند تاریخ تهیه صورت وضعیت و یا تاریخ ارسال آن ملاک عمل نمی باشد.

یادآوری : به منظور کاهش حجم محاسبات تعدیل ، تاکید می شود در آخر هر ماه شمسی صورت وضعیت کارهای انجام شده تا آن تاریخ ، همراه با مقدار مصالح ، به تفکیک هر فصل و تجهیز کارگاه انجام شده ، تنظیم شود.

5-2. تعدیل مبلغ مابه التفاوت بین آخرین صورت وضعیت موقت و قطعی

مبلغ مابه التفاوت بین آخرین صورت وضعیت موقت و صورت وضعیت قطعی ، چنانچه مربوط به عملیات انجام شده بین تاریخ شروع پیمان و تاریخ آخرین صورت وضعیت موقت باشد، در صورت مشخص بودن دوره انجام ، طبق شاخصهای دوره مربوط و در غیر اینصورت با متوسط شاخص های دوره های مدت یاد شده تعدیل می شود

5-2-1. چنانچه عملیات تمام یا قسمتی از مبلغ مابه التفاوت ، در مدت تاخیر غیرمجاز پیمان انجام شده باشد ، تعدیل آن طبق مفاد بند(5-2) صورت می گیرد.

5-3. گرد کردن ضریب تعدیل

ضریب تعدیل ، با سه رقم اعشار در محاسبات وارد می شود. این ضریب ابتدا با چهار رقم اعشار محاسبه می گردد، چنانچه رقم اعشار پنج یا بزرگتر باشد ، رقم چهارم حذف و یک واحد به رقم سوم اعشار اضافه می شود. در صورتی که رقم چهارم اعشار ، کوچکتر از پنج باشد ، حذف می گردد.

6. تعدیل پیمانهای که خاتمه می یابند

چنانچه براساس اسناد و مدارک پیمان ، بدون آنکه قصوری متوجه پیمانکار باشد، کارکرد پیمانکار طبق این دستورالعمل مشمول تعدیل آحادها خواهد بود.

7. تعدیل پیمانهای که فسخ می شوند

چنانچه براساس اسناد و مدارک پیمان ، بعلت قصور پیمانکار ، پیمان فسخ شود، تعدیل مبلغ کارهای انجام شده طبق این دستورالعمل محاسبه ، می شود.

8. تغییر ضریب 0.95 در رابطه ضریب تعدیل

8-1. در پیمانهای که در مدت اولیه (مدت درج شده در موافقتنامه)، به اتمام رسیده و تحویل موقت شوند ، عدد 0.95 در رابطه " ضریب تعدیل " به عدد یک تبدیل می شوند.

8-2. در پیمانهای که تا مدت پیمان (مدت اولیه بعلاوه تاخیرهای مجاز) به اتمام رسیده و تحویل موقت شوند، عدد 0.95 در رابطه " ضریب تعدیل " به عدد 0.975 تبدیل می شوند.

8-3. مبلغ مابه التفاوت ناشی از تبدیل عدد 0.95 به یک ، یا 0.975 در مورد پیمانهای مشمول ، حسب مورد، همزمان با صورت وضعیت قطعی به پیمانکار پرداخت می شود.

9. مبنای محاسبه تعدیل و نحوه ارایه آن

9-1. پیمانکار مبالغ تعدیل آحادبهارا براساس صورت وضعیتهای تایید شده توسط کارفرما محاسبه می نماید و به منظور بررسی و پرداخت ، به نحوی که در بند (الف) ماده 37 شرایط عمومی پیمان تعیین شده است ،مانندصورت وضعیتها برای مهندس مشاور ارسال می دارد.

9-2. تا اعلام شاخص های قطعی دوره انجام کار، تعدیل صورت وضعیتها با استفاده از آخرین شاخصهای ابلاغ شده مربوط (موقت یا قطعی) ،محاسبه و به صورت علی الحساب پرداخت می شود . با اعلام شاخص های قطعی دوره انجام کار ،طبق این دستورالعمل محاسبه و مبالغ آن به صورت قطعی به حساب پیمانکار منظور می گردد.

10 . برای سهولت محاسبات و رسیدگی به آنها،استفاده از جدولهای مناسب (مانند نمونه های پیوست) توصیه می شود

*نحوه شمارش روزهای کارکرد صورت وضعیتهای موقت : دوره کارکرد هر صورت وضعیت باید بصورت از تاریخ..... تا تاریخ..... در بالای صورت وضعیت قید شود.

برای مثال چنانچه کارکرد از 82.6.6 تا 82.8.5 قید شده باشد (انجام کار طی این صورت وضعیت از ابتدای روز ششم شهریور تا انتهای روز پنجم آبان تلقی می شود)یعنی تعداد روزهای کارکرد برابر است با 61 روز که 26.61 آن در دوره سه ماهه دوم و 35.61 آن در دوره سه ماهه سوم سال 1382 واقع شده است

مشخصات پیمان	
موضوع پیمان	
نام کارفرما :	1-a
نام مشاور یا دستگاه نظارت :	1-b
نام سازنده یا پیمانکار:	1-c
مدت مندرج در پیمان : ماه	1-d
مدت پیمان (مدت مندرج در پیمان و مدت‌های تمدید شده):	1-e
دوره مبنای پیمان : سه ماهه سال	1-f
تاریخ شروع به کار :	1-g

خلاصه محاسبه تعدیل	
مبلغ تعدیل به ریال	فهرست بهای منضم به پیمان
	جمع

تعدیل مابه التفاوت صورت وضعیت

رشته	فصل	مبلغ صورت وضعیت قبلی	مبلغ صورت وضعیت فعلی	مابه التفاوت دو صورت وضعیت	سال	سه ماهه	نسبت مدت کارکرد دوره به مدت کارکرد	مبلغ کارکرد در هر دوره	شاخص مینا	شاخص دوره کارکرد	نسبت شاخص دوره کارکرد به دوره مینا	ضریب تعدیل	مبلغ تعدیل